

6. Модернізація Світової організації торгівлі під впливом глобальних викликів. І. Веремій, Н. Гавриленко, І. Ус, та ін.; за заг. ред. М. Паламарчука, Р. Юлдашева. Київ, НІСД, 2022. 51 с.

7. Інформація щодо участі України в роботі засідання Комітету COT з питань сільського господарства (23-24 травня 2024 р.). URL: <https://me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=8f52d2a4-c84f-4a4d-b332-9d578a558729&title=InformatsiiaSchodoUchastiUkrainiVRobotiZasidanniaKomitetuSotZPitanSil'skogoGospodarstva-23-24-Travnia2024-Roku-> (дата звернення 09.02.2025).

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-534-1-3>

UKRAINE AND ITS REGIONS IN THE GLOBAL TRADE AND ECONOMIC WORLD: REGIONAL FEATURES IN THE CONTEXT OF GLOBAL TRENDS

УКРАЇНА ТА ЇЇ РЕГІОНИ В ГЛОБАЛЬНОМУ ТОРГІВЕЛЬНО- ЕКОНОМІЧНОМУ СВІТІ: РЕГІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ В КОНТЕКСТІ ГЛОБАЛЬНИХ ТРЕНДІВ

Barannik V. O.

*PhD in Economics, Senior Researcher,
Leading Researcher,
National Institute for Strategic Studies
Kyiv, Ukraine*

Бараннік В. О.

*кандидат економічних наук,
старший науковий співробітник,
провідний науковий співробітник
Національний інститут
стратегічних досліджень
м. Київ, Україна*

В попередній роботі автора [1] був розглянутий неоднозначний вплив глобалізації (загальні обсяги експортно-імпорتنих операцій країни та її регіонів) на рівень економічного розвитку країни. Серед основних критеріїв успішного економічного розвитку була звернута увага на такий цікавий та відносно новий показник розвитку як *індекс економічної складності*.

В даній роботі основну увагу буде сконцентровано на регіональних особливостях експортно-імпорتنих операцій Західних регіонів України (для порівняння, а саме: Волинської, Львівської, Закарпатської, Чернівецької та Одеської областей) з врахуванням вищезгаданого

індексу економічної складності та аналізу відповідності таких особливостей глобальним трендам.

Безумовно, війна, яка продовжується, суттєвим чином впливає на експортно-імпортні відносини і України в цілому і окремих її регіонів. При цьому слід зауважити, що важливі для виживання країни та її економіки торгово-економічних зв'язки з дружніми країнами не тільки не зменшуються, а і суттєво зростають.

Основні дані щодо експортно-імпортних операцій регіонів України наведені в Таблиці 1 на підставі даних Державної служби статистики України та її Головних Управлінь в областях.

Таблиця 1

Динаміка експортно-імпортних операцій в регіонах України (млн. \$)

	Експорт	Імпорт	Експ.+Імп.	ВРП	Інд. Втіленості
Волинська область					
2010	434.8	571.5	1 006,3	1 773	0,568
2015	631.7	622.1	1 253,8	1 450	0,865
2020	642.9	1315.7	1 958,6	2 800	0,700
2021	832.5	1814.4	2 646,9	3 396	0,779
2022	1065.7	2034.2	3 099,9	н/д	
2023	823.8	2577.9	3 401,7	н/д	
2024*	1094,9	2119,0	3 213,9	н/д	
Львівська область					
2010	974.3	2028.4	3 002,7	5 184	0,579
2015	1206.3	1447.9	2 654,2	4 350	0,610
2020	2322.9	3443.4	5 766,3	8 713	0,662
2021	2932.5	4755.3	7 687,8	10 788	0,713
2022	3024.8	5387.5	8 412,3	н/д	
2023	2552.4	5785.5	8 337,9	н/д	
2024*	2514,6	5221,2	7 735,8	н/д	
Закарпатська область					
2010	1156.6	1348.6	2 505,2	1 910	1,312
2015	1094.4	1011.5	2 105,9	1 359	1,550
2020	1349.5	1255.4	2 604,9	2 334	1,116
2021	1684.8	1696.9	3 381,7	2 797	1,209
2022	1970.4	1645.4	3 615,8	н/д	

* Дані щодо експорту та імпорту усіх областей наведені за останньою (на цей час) офіційною інформацією за 11 місяців 2024 року

* За 11 місяців 2024 року

2023	1359,2	1391,2	2 750,4	н/д	
2024	1350,6	1452,8	2 803,4	н/д	
Чернівецька область					
2010	104,0	113,1	217,1	1 228	0,177
2015	108,3	78,4	186,7	815,5	0,229
2020	168,4	170,9	339,3	1 711	0,198
2021	207,3	194,5	401,8	1 998	0,201
2022	286,6	486,3	772,9	н/д	
2023	193,7	505,2	698,9	н/д	
2024	171,4	474,2	645,6	н/д	
Одеська область					
2010	1684,4	3520,3	5 204,7	6 821	0,763
2015	1727,5	967,3	2 694,8	4 531	0,595
2020	1360,4	2183,8	3 544,2	8 090	0,438
2021	1697,8	2311,1	4 008,9	9 989	0,401
2022	2400,1	2132,5	4 532,6	н/д	
2023	1797,9	2351,2	4 149,1	н/д	
2024	1692,8	2549,2	4 242,0	н/д	

Закарпатська область

Як показують статистичні дані (див. табл. 1) загальний експорт Закарпатської області після максимального рівня 2022 року в 1,97 млрд. \$ суттєво зменшився в 2023 році до рівня в 1,36 млрд. \$ і залишається майже на тому ж рівні в 2024 році (1,35 млрд. \$ станом за січень-листопад).

Аналіз товарної структури експорту області за 2023 рік показує що основним експортним товаром області є «електричні машини» (код УКТ ЗЕД – XVI-85, економічна складність товару – +1,7) на суму 539,4 млн. \$, що складає **39,7%** від загального експорту області. Далі йдуть «зернові культури» (код УКТ ЗЕД – II-10, економічна складність товару – -0,71) на суму 190 млн. \$, що складає 14,0% загального експорту та «насіння і плоди олійних рослин» (код УКТ ЗЕД – II-12, економічна складність – -1,85) на суму 146,7 млн. \$, що складає 10,8% загального експорту.

Якщо ж розглянути географію експорту області в 2023 році то: основним експортним напрямком є Угорщина – 539,2 млн. \$ (що складає 39,7% від загального експорту). Далі йдуть Німеччина – 200,9 млн. \$ (14,8%) та Італія – 101,1 млн. \$ (7,4%). В 2024 році ситуація з географією експорту Закарпатської області майже не змінилася: Угорщина – 43,1%, Німеччина – 19,2%, Італія – 6,1%, але серед лідерів

експорту області з'явилася Чехія – 6,8% від загального обсягу експорту області.

Загальний імпорт області, після максимальних рівні в 1,7 млрд.\$ 2021 р. та 1,65 млрд.\$ 2022 р., зменшився до 1,39 млрд.\$ в 2023 р. та дещо зріс до 1,45 млрд.\$ за 11 місяців 2024 р.. Основним імпортованими товарами області стали: вже відмічені в обласному експорті *«електричні машини»* (код УКТ ЗЕД – XVI-85, економічна складність товару – +1,7) – імпорт в 2023 році склав 400,5 млн. \$ або 28,8% від загального імпорту; *«засоби наземного транспорту, крім залізничного»* (код УКТ ЗЕД – XVII-87, економічна складність товару – +1,17) на суму 194,0 млн. \$ або 13,9% від загального імпорту області; *«палива мінеральні: нафта і продукти її перегонки»* (код УКТ ЗЕД – V-27, індекс економічної складності товару – -2,54) на суму 146,2 млн. \$ або 10,5% від загального імпорту.

Що стосується географії імпорту області то основними країнами постачання в 2023 році для Закарпатської області стали: Китай на суму 227,0 млн.\$ – 16,3% від загального імпорту (в 2024 році вага Китаю зросла до 22,8%); Чехія – 194,4 млн.\$ – 14,0%; Німеччина – 139,6 млн.\$ – 10,0%; Угорщина – 122,4 млн.\$ – 8,8%.

Аналіз експортно-імпортного співробітництва Закарпатської області яскраво показує актуальні загальносвітові тенденції, мається на увазі *ніаршорінг* (переорієнтація торгівельних зв'язків на сусідні країни) та *френдшорінг* (орієнтація на співпрацю з “дружніми країнами”). Як показано в роботі [2] «застосування ніаршорінгу та френдшорінгу націлене на забезпечення стабільності міжнародної торгівлі, коли навіть в умовах присутності агресивно налаштованих країн можна спокійно розвивалися в умовах “контролю ескалації”». Зазначимо, що такими механізмами користуються не тільки Росія, яка обходить санкції, а і США, переводячи свої виробничі потужності в Мексику, так і ЄС, які, разом з США, також переводять свої підприємства з «недружнього» Китаю в «дружні» В'єтнам, Тайланд, Індію, Малайзію чи Туреччину.

Львівська область

Загальний експорт області в 2023 році склав 2,55 млрд.\$. В товарній структурі експорту домінували: *«електричні машини»* (код УКТ ЗЕД – XVI-85, економічна складність товару – +1,7) – 16,4% від загального експорту; *«жири та олії тваринного або рослинного походження»* (код УКТ ЗЕД – III-15, економічна складність товару – -0,85) – 14,9%; *«меблі, постільні речі, світильники»* (код УКТ ЗЕД – XX-94, економічна складність товару – +0,9) – 12,1%. Географічна структура експорту

(даних за 2023 рік у відкритому доступі не знайдено) за 11 місяців 2024 року наступна: Польща – 26,5%; Німеччина – 15,7%; Чехія – 7,0%.

Загальний імпорт області в 2023 році склав 5,79 млрд.\$, та мав наступне спрямування: *«палива мінеральні: нафта і продукти її перегонки»* (код УКТ ЗЕД – V-27, індекс економічної складності товару – -2,54) – 28,4%; *«засоби наземного транспорту, крім залізничного»* (код УКТ ЗЕД – XVII-87, економічна складність товару – +1,17) – 8,1%; *«електричні машини»* (код УКТ ЗЕД – XVI-85, економічна складність товару – +1,7) – 7,5%. Географічна структура імпорту за 11 місяців 2024 року наступна: Польща – 23,5%; Китай – 13,4%; Німеччина – 8,8%.

Волинська область

Загальний експорт області в 2023 році склав 822,8 млн.\$, Основними товарами експорту стали: продукти рослинного походження, а саме *«зернові культури»* (код УКТ ЗЕД – II-10, економічна складність товару – -0,71) на суму 212,6 млн.\$, що склало 25,8% загального експорту; *«деревина та вироби з деревини»* (код УКТ ЗЕД – IX, економічна складність товару – -0,39) на суму 201,2 млн.\$ – 24,4%; різні промислові товари, а саме *«меблі»* (код УКТ ЗЕД – XX-94, економічна складність товару – +0,9) на суму 61,0 млн.\$ – 7,4%. Географічна структура експорту за 2023 року наступна: Польща – 23,4%; Німеччина – 13,4%; Мальта – 7,6% та Італія – 5,4%.

Загальний імпорт області в 2023 році склав 2 577,9 млн.\$, Щодо основних імпорتنних товарів то, як і для більшості інших західних областей України, найбільшого попиту мали: *«палива мінеральні: нафта і продукти її перегонки»* (код УКТ ЗЕД – V-27, індекс економічної складності товару – -2,54), якого імпортовано на суму 896,9 млн.\$ – 28,4%; *«засоби наземного транспорту, крім залізничного»* (код УКТ ЗЕД – XVII-87, економічна складність товару – +1,17) – 34,5%; *«електричні машини»* (код УКТ ЗЕД – XVI-85, економічна складність товару – +1,7) – 6,0%. Географія імпорту області наступна: Польща – 543,3 млн.\$ – 21,1%; Німеччина – 258,6 млн.\$ – 10,0%; Угорщина – 174,6 млн.\$ – 6,8%.

В цьому контексті можна навести слова з історій Давоського форуму (лідери думок, рішення та аналіз значних світових проблем) за листопад 2024 року: на усіх континентах Уряди реагують на занепокоєння своїх виборців щодо торгівельно-економічної вразливості (залежності), приймаючи стратегії френд– та ніаршорінгу. Хоча такі підходи, певною мірою, вирішують місцеві настрої щодо негативних наслідків глобалізації, доволі часто є *неефективними рішеннями торгово-*

економічних проблем. Глобалізація, яка колись сприймалася як рушійна сила процвітання, все частіше сприймається з підозрою...

Література:

1. Бараннік В. Україна та її регіони в глобальному торгівельно-економічному світі: визначення індексу втіленості та дослідження його динаміки. Міжнародне співтовариство та Україна в сучасних глобальних цивілізаційних процесах: актуальні економічні, політико-правові, безпекові та соціально-гуманітарні аспекти: матеріали доповідей Міжнародної науково-практичної конференції (м. Ужгород, 18-19 квітня 2023 року) / за заг. ред.: М.М. Палінчак, М.М. Король, В.В. Химинець. Ужгород: Вид-во УжНУ «Говерла», 2023. 500 с.
2. Ніаршоринг та френдшоринг як альтернатива глобалізації. Губернський тижень від 31 серпня 2024 року. URL: http://www.gweek.com.ua/2024/08/blog-post_67.html
3. Rethinking trade and cooperation in an era of uncertainty to navigate global shocks (Nov 25, 2024). URL: <https://www.weforum.org/stories/2024/11/rethinking-trade-cooperation-navigate-global-shocks/>

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-534-1-4>

ISSUE OF THE IMPACT OF INFORMATION TRANSPARENCY ON THE VOLATILITY OF VIRTUAL ASSET MARKETS

ДО ПИТАННЯ ВПЛИВУ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПРОЗОРОСТІ НА ВОЛАТИЛЬНІСТЬ РИНКІВ ВІРТУАЛЬНИХ АКТИВІВ

Belinska Ya. V.

*Doctor of Economics, Professor,
Professor at the Department
of Economic Policy, Marketing and
Business Analytics
State Tax University,
Irpın, Ukraine*

Белінська Я. В.

*доктор економічних наук, професор,
професор кафедри економічної
політики, маркетингу та бізнес
аналітики
Державний податковий університет
м. Ірпін, Україна*

У період воєнного стану критично важливе значення серед умов функціонування вітчизняної економічної системи має фінансова стабільність. Відмінною позитивною рисою фінансового розвитку України